

Valtiotieteellinen tiedekunta, valintakoe, kesä 2006

Kehitysmaatutkimuksen pääsykoekysymysten arvosteluperusteet 2006

Seuraavassa esitetään kehitysmaatutkimuksen pääsykoekysymysten arvosteluperusteet. Kyseessä eivät ole täydet pisteet tuottavat 'mallivastaukset', vaan näiden arvosteluperusteiden sisältämistä asioista voi rakentaa monella tavalla hyviä vastauksia. Jokainen vastaus on arvosteltu kokonaisuutena ja arvostelussa on kiinnitetty huomiota esitystavan selkeyteen ja johdonmukaisuuteen. Hyvä vastaus keskittyy kysymyksen kannalta olennaisiin seikkoihin, yhdistelee ja vertailee tarvittaessa – vastauksen pituus ei korvaa puutteellisia tietoja ja jäsentelyä heikkouksia.

Kirjallisuuskoe

Poverty and Development into the 21st Century. Ed. by Allen & Thomas (2000), chapters 1 - 9.

1. Vertaa inhimillisen kehityksen indeksiä (Human Development Index, HDI) inhimillisen köyhyyden indeksiin (Human Poverty Index, HPI). (4 p.)

Kyseessä ovat UNDP:n käyttämät puutteen ja köyhyyden (deprivation) mittaamisen vaihtoehtoiset indeksit. Kyseessä on Maailmanpankkiryhmän työtä ja taloutta painottavia tulomittareita monipuolisempi näkemys.

Inhimillisen kehityksen indeksin (Human Development Index, HDI) mukaan kehityksen tärkeimmät kolme ulottuvuutta ovat

- väestön terveys, jota mitataan elinikäodotteella (odotettavissa olevalla eliniällä)
- koulutustaso, ja
- aineellinen elintaso, jonka mittarina on GDP (bruttokansantuote) per capita ostovoimapariteetti huomioiden (in PPP dollars)

(0-1 pistettä)

Inhimillisen köyhyyden indeksin (Human Poverty Index, HPI) mukaan köyhyyden ulottuvuudet, ovat kehitysmaita tarkasteltaessa

- haavoittuvuus, jota mittaa alle 40-vuotiaiden kuolleisuus
- tiedon puute, ja
- kunnollisten elämänolojen puute, jota kuvastavat pääsy terveystalveluihin ja puhtaan juomaveden saatavuus

(0-1 pistettä)

Inhimillisen köyhyden indeksi (Human Poverty Index, HPI) on rakennettu erikseen kehittyneitä maita varten (HPI-2). Mittareina ovat

- haavoittuvuus, tässä tapauksessa alle 60-vuotiaiden kuolleisuus,
- tiedon puute/puuttumattomuus,
- elämänolojen kunnollisuus, jota mitataan tulomittarilla, ja
- syrjäytyminen (social exclusion), jota mitataan työttömyystasolla
(0-1 pistettä)

Indeksien taustan ja niiden sisältämän ajattelutavan ja ulottuvuuksien vertailu. (0-1 pistettä)

Kustakin näistä kolmesta kohdasta (HDI, HPI, HPI-2) saa 0-1 pistettä riippuen siitä, mitkä kaikki mittarit ja ulottuvuudet on milläkin yksityiskohtien tasolla esitelty. Tämän lisäksi vertailu tuo 0-1 pistettä.

2. Selvitä lyhyesti nälänhädän etenemisen vaiheet. (2 p.).

Lyhyesti esitettynä nälänhädän etenemisen neljä vaihetta ovat:

- 1) ravintopula, puute ja niukkuus – tilanteeseen voi olla eri syitä kuivuudesta sotaan jne., (0-0,5 pistettä)
- 2) selviytymisstrategiana tilanteeseen on esimerkiksi maassamuutto työn ja ruoan perässä sekä omaisuuden ja tuotantovälineiden myynti, myös sukulaisuussuhteisiin turvaututaan, (0-0,5 pistettä)
- 3) edellisen epäonnistuttua seuraa yhteiskunnallinen romahdus, kun kaikki on yritetty (ja menetetty): nääntyminen, hajautuminen ja joukkomuutto (0-0,5 pistettä)
- 4) päätepisteenä ovat ruoanjakelukeskukset ja pakolaisleirit, joihin (helposti) kohdistuu suuri kansainvälinen huomio, mutta myös suuri kuolleisuus – vaikka ruokaa olisikin - huonon hygienian, helposti leviävien tautien yms. vuoksi (0-0,5 pistettä)

Kustakin näistä neljästä kohdasta saa 0-0,5 pistettä siitä riippuen, miten kukin vaihe on (lyhyesti) nimetty ja kuvattu.

3. Sisäisten väkivaltaisten konfliktien ('contemporary civil wars') syyt ja erikoispiirteet. (6 p.)

Väkivaltaisten konfliktien syyt ja konflikteja ylläpitävät tekijät on teoksessa luokiteltu kuuteen:

- 1) taloudellinen syrjäytyminen (ilmenemismuotoina esim. epätasainen tulonjako ja alueellinen epätasa-arvo) ja elinolojen huononeminen – on huomattava että nämä voivat olla sekä konfliktin syy että seuraus, (0-0,5 pistettä)
- 2) valtorakenteiden ja valtioon liittyvien merkityksien mureneminen. Sen lisäksi, että tämä on yksi globalisaation ja vapaan markkinatalouden ilmenemismuoto, johon liittyvät suuryritykset, siirtolaisuus, media ja kansainväliset apurakenteet, se voi ilmetä hajoamisuhan alla elävän valtiokoneiston vallankäyttönä omia kansalaisiaan kohtaan, (0-0,5 pistettä)
- 3) kun valtio ja sitä asuttava kansa eivät enää ole merkityksellisiä, tilalle voi astua esimerkiksi keinoitekoisen korostunut yhteiskunnan eri osien näkeminen etnisten jaottelujen ja näennäisten, taitavasti hyväksikäytettyjen vastakkainasettelujen ('ethnic essentialism') kautta, (0-0,5 pistettä)
- 4) tällaiset konfliktit leviävät helposti alueelta toiselle nykyaikaisen helposti suuret ihmisjoukot tavoittavan – helposti (ja nopeasti) tilannetta yksinkertaistavan - median ja alkeellisemmän tiedonkulun välityksellä, (0-0,5 pistettä)
- 5) konfliktien luonnetta ovat muuttaneet nykyinen asekauppa ja aseiden saatavuuden kasvu. Konflikteja luonnehtivat pienaseet, lapsisotilaillekin kevyet automaattiasemat ja maamiinat yms. Kylmän sodan jälkeen asekauppa on laajaa: myytävää on paljon, eri konfliktialueilla on jo valmiiksi paljon aseita, aseita on nykymaailmassa helpompi myydä kuin tuhota, aseita voi tuottaa ja kopioida, aseiden salakauppa on salakaupan kannattavaa, (0-1 pistettä) ja
- 6) sodankäynti on uudenlaista, kuka tahansa voi olla sotilas (esim. lapsisotilaat), sotaikäyviä ryhmiä luonnehtivat ailahtelevat liittoutumat, uudet taktiikat perustuvat enemmän ihmisten traumatisointiin kuin sotilaiden tappamiseen. (0-0,5 pistettä)

Lisäksi tärkeä tekijä konfliktien jatkuvuudessa on se, että jokaisella konfliktilla sekä hyötyjensä että uhriensa, menettäjänsä. (0-0,5 pistettä)

Väkivaltaisten konfliktien erityispiirteitä on lueteltu neljä – nämä ovat osin yhtä konflikteja ylläpitävien tekijöiden kanssa:

- 1) kohteena ovat siviilit ja heille kasautuvat konfliktien seuraukset – joskus siviilit myös tekevät konflikteja luonnehtivat julmuudet. Tämän vuoksi hyvin vähän sotilaita tai taistelijoita kuolee konflikteissa. Kun kohteena ovat siviilit, jokapäiväisen elämän edellytykset tuhoetaan, samoin eri ryhmien väliset vuorovaikutusmahdollisuudet, (0-0,5 pistettä)
- 2) konfliktin osapuolet tuntevat toisensa ja tämä tarjoaa väkivallan lisäksi muita keinoja osapuolten aineelliseen ja henkiseen nujertamiseen, traumatisointiin: esim. entisille maille ei ole paluuta, uskonnolliset paikat on tuhottu, merkkihenkilöt teloitettu, ruumiit jätetty näytteille, raiskaus on systemaattista, esiintyy ruumiinjäsenten silpomista, orjuuttaminen on mahdollista, (0-0,5 pistettä)
- 3) konfliktin osapuolten oma sisäinen koheesio voimistuu suhteessa vastapuoleen ja tämä merkitsee aikaisemman kollektiivisen identiteetin – esim. valtion - rajojen haastamista: kulttuurin, järjestyksen, moraalin murtamista, (0-0,5 pistettä) ja

- 4) valtioiden välisissä sodissa voi vedota sopimukseen, mutta sisäisissä väkivaltaisissa konflikteissa väkivallan sääntelyn keinot puuttuvat. väkivalta on helppoa ja perustuu äärimmäisiin väkivallan muotoihin kaikkia mahdollisia osapuolia kohtaan. (0-0,5 pistettä)

Kohta 'Väkivaltaisten konfliktien syyt ja konflikteja ylläpitävät tekijät' (yhteensä 0-4 pistettä) on arvosteltu niin, että yllä esitetyistä kohdista 1-4 ja 6 on saanut 0-0.5 pistettä riippuen siitä, miten kukin kohta on esitelty ja käsitelty. Kohdasta 5 saa 0-1 pistettä siitä riippuen, miten laajasti asekaupan ulottuvuuksia on käsitelty. 0-0,5 pistettä saa myös keskustelusta, joka koskee konfliktien hyötyjiä. Kohdasta 'Väkivaltaisten konfliktien erityispiirteitä' (yhteensä 0-2 pistettä) saa kustakin neljästä ylläluetellusta alakohdasta 0-0,5 pistettä riippuen siitä, miten kohta on käsitelty tai jäänyt käsittelemättä.

4. Valtion roolin pieneneminen kehityksen toimijana: syyt ja seuraukset. (6 p.)

Mikä on valtion rooli perinteisen kehitysajattelun mukaan (suunnittelee ja kehittää, mahdollistaa kehityksen tai estää kehitystä)? Mitä valtion eri tehtäville (mm. rajojen turvaaminen, voimankäytön monopoli, laki, asema kansainvälisessä järjestelmässä, identiteetti ja koheesio, hallinnon organisointi ja byrokratia, yhteiskunnan toimijoiden välisten suhteiden järjestäminen jne.) on valtion roolin vähetessä tapahtunut? Mikä tekee joidenkin valtioiden roolista kehityksessä ('developmental state') erityisen (johdon säälimätön vallankäyttö; byrokratian eliittinä; eliitin riippumattomuus; markkinoiden hallinta; heikko kansalaisyhteiskunta)? Minkälaisia paineita kohdistuu kehitysvaltion erityiseen valtion roolin vähetessä? Mikä ylipäänsä on valtion tavoite kehityksen toimijana – taloudellinen kasvu, hyvinvointi tms.? (0-2 pistettä)

Uusliberalistinen ajatus siitä, että valtio toimii kehityksen estäjänä – mikä tähän ajattelutapaan on johtanut? Mitä on sen taustalla? Uusliberalismin on markkinoiden vapauttamisen nimessä nähty olevan Maailmanpankkiryhmän rakennesopeutusohjelmien ja -politiikan taustalla. Maailmanpankkiryhmä on kuitenkin – epäonnistumisten tuoman kokemuksen myötä - päätyneet puntaroimaan uudelleen valtion roolia kehityksessä – ajatuksena mm. se, että valtiolla on liian vähän auktoriteettia, sillä ei ole kunnollista hallintoa eikä se pysty hallinnoimaan niin, että markkinoiden toiminta tuottaisi yhteistä hyvää. Laajemmalle vietyinä kyseessä on pohdinta siitä, mitkä ovat valtion - on se sitten kehittynyt tai kehittymätön – suvereenit mahdollisuudet toimia globalisaation ja lokalisaation (sekä urbanisaation ja ympäristökysymysten vaivaamassa) maailmassa. (0-1 pistettä)

Mitkä ovat historialliset ja nykyaikaan sijoittuvat valtion roolia ja sen muutosta selittävät seikat: kolonialismi ja kolonialismin loppuminen (kehitysmaiden itsenäistyminen), kylmä

sota ja sen loppuminen, kylmän sodan loppumisen sinetöinyt kapitalismin voitto, demokratiavaatimukset, ihmisoikeuskysymykset yms.? (0-1 pistettä)

Mikä nyky maailmassa itse asiassa tekee kehitysmaavaltiosta heikon: luonnonvarat ja niiden puute, suhde ulkomaalisiin, öljyn hinta, ulkomaanvelka, rakennesopeutusohjelmat, riippuvuutta ruokkiva kansainvälinen avunanto, kuivuus ja muut luonnononnettomuudet, perustuotantotarvikkeiden hintojen suhteellinen lasku, erilaiset yritykset vakaan talouden ja politiikan horjuttamiseen (mm. valuuttakeinottelu), sisäinen vastarinta ja levottomuus, korruptio yms. (0-1 pistettä)

Ratkaisu, seurannainen kehitysmaavaltion roolin heikkenemisestä ja käytettävissä olevien voimavarojen vähentymisestä on ("the apparent erosion of state capacities has highlighted the issue of what other kinds of actors might try to respond to aspirations of social well-being") ovat muut kehityksen toimijat eli virallinen kehitysyhteistyö (bilateraalinen, kahdensivulinen apu ja multilateraalinen, kansainvälisten järjestöjen – lähinnä YK:n ja teknisesti YK:n alaisen Maailmanpankkiryhmän - apu) ja kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön merkityksen kasvu. Onko apu kuitenkaan tehokasta, onko kansalaisjärjestöjen apu sen tehokkaampaa tai oikeutetumpaa? (0-1 pistettä)

Tässä vastauksessa on kuusi keskeistä kohtaa, joista kaksi ensimmäistä – valtion rooli, valtion roolin muutos - sisältyvät ensimmäiseen kappaleeseen ja tuovat siten 0-2 pistettä. Muut kappaleet tuovat 0-1 pistettä.

Aineistokoe

Suomen kehityspolitiikan tila II. Kehityspoliittisen toimikunnan lausunto valtioneuvostolle vuonna 2006. (sivut 8-19)

5. Siirtolaisuuden kehitysvaikutukset. (5 p.)

Aineistossa siirtolaisuus – aineiston mukaan sekä maahanmuutto että maassamuutto - on jaoteltu kuuteen erilaiseen ilmiöön, joilla on vaikutusta kehitykseen. Nämä ovat

1. aivovuoto eli koulutetun väestön maastamuutto, joka kehitysmaalle merkitsee työvoiman ja koulutuspanosten menettämistä ja tuo työvoimaa teollisuusmaiden työvoimapolusta kärsiville aloille, (0-0,5 pistettä)
2. aivokierto - 'yksi kehitysmaiden maastamuuton myönteisimpiä kehitysvaikutuksia' -, joka merkitsee joustavia mahdollisuuksia palata edestakaisin kotimaahan ja EU-alueelle. Tämä tuo (ja vie) mukanaan uusia tietoja ja taitoja, (0-0,5 pistettä)

3. pysyvä maastamuutto lisää kulttuuri- ja kauppayhteyksiä, investointeja lähtömaahan, keksintöjen, asenteiden ja tietotaidon välitystä sekä toimii opiskelukannustimena maahan jääneille. Pysyvä maastamuutto on merkkinnyt mm. siirtolaisten poliittisen roolin kasvua tietoyhteiskunnan ansiosta ja keskustelua siirtotyövoiman mahdollisuuksien lisäämisestä ja heidän olojensa parantamisesta, (0-0,5 pistettä)
4. kotimaahan lähetetyt tulot, jotka ovat huomattava ulkomaisen valuutan ja toimeentulon lähde kehitysmailla. Perheitään/sukujaan tukevat siirtotyöläiset ovat kehityksen voimavara mahdollistaessaan ruohonjuuritason investoinnit talouteen, koulutukseen, terveyteen yms. Rahalähetykset, joiden välittäminen on oma liiketoimensa, ylittävät virallisen kehitysavun määrän, (0-0,5 pistettä)
5. pakotettu siirtolaisuus pakolaisleireineen ja kiintiöpakolaisineen, johon kohdistuu erilaisia Suomen ja EU:n kehityspolitiikan keinoja, joissa on korostettu jatkumoa avun muodosta toiseen, (0-0,5 pistettä) ja
6. kysymys laittomista siirtolaisista, johon on EU:ssa liitetty kehitysyhteistyön ehdollistamista ja turvallisten maiden listoja. Suomessakin on kiinnitetty huomiota laittomien ja tilapäisellä oleskeluluvalla oleskelevien ihmisten asemaan ja ihmisoikeuksiin. (0-0,5 pistettä)

Vaikka maastamuutto on ajateltu enemmän kehitysmaiden ongelmana, niin myös Suomella (ja EU:lla) on moninaista tekemistä siirtolaisuuden ja sen kehitysvaikutusten kanssa. Tärkeitä ovat pysyminen, integroituminen ja 'aktiivinen toimiminen maamme hyväksi'. Keinona tässä on kotouttaminen. Suomen tulevan aktiivisen rekrytoinnin tulee perustua tietoon maastamuuton vaikutuksista kohdemaahan. Siirtolaisuuteen liittyen kansainvälisyyskasvatus ja tiedotustyö edistävät ymmärrystä ja tietoa taustoista. (0-2 pistettä)

Kustakin kuudesta kohdasta (yhteensä 0-3 pistettä) aivovuodosta laittomiin siirtolaisiin on saanut 0-0,5 pistettä. Keskustelu siirtolaiskysymyksen vaikutuksesta Suomeen on tuonut 0-2 pistettä.

6. Tietoyhteiskuntapolitiikka ja uusi teknologia kehityspolitiikkana. (5 p.)

Vaikka tietoyhteiskunnan tarpeet ja tilanteet vaihtelevat suuresti kehitysmaissa, olennaista on tiedon, oppimisen, innovaatioiden ja hankitun tiedon hyödynnettävyyden keskeinen yhteys köyhyyden vähentämiseen. Tämä voi näkyä mm. seuraavasti

1. oikeus tietoon, tiedonkulun nopeus ja avoimuus sekä informaatioteknologian saatavuus parantavat kehitysmaiden köyhien elämänhallinta ja sitä kautta lisäävät demokratiakehitystä ja vähentävät ihmisoikeusrikkomuksia, (0-1 pistettä)
2. uusi teknologia tehostaa ja vahvistaa julkisen sektorin toimintaa ja luo palvelumahdollisuuksia yksityiselle sektorille. Esimerkit uuden teknologian

- vaikutuksesta liittyvät hintatietopalveluihin, etäterveyspalveluihin ja maarekistereihin, (0-1 pistettä) ja
3. kansalaisten tiedonsaannin turvaaminen, hallinnon avoimuus, ja luotettavat kontrollijärjestelmät vähentävät korruptiota ja väärinkäytöksiä (joskaan poliittista tahtoa osallistumismahdollisuuksien lisäämiseen ei kehitysmaissa usein ole). (0-1 pistettä)

YK:n vuosituhatavoitteiden kahdeksas päämäärä on ”uuden teknologian ja erityisesti informaatioteknologian hyötyjen saattaminen kehitysmaiden käyttöön yhdessä yksityisen sektorin kanssa”. Aineiston mukaan kysymys on tieto- ja viestintäteknologian roolista köyhimmissä maissa sekä tiedon (olemassa olevan ja uuden) vastuullisesta järjestämisestä yhdessä eri toimijatahojen kanssa. Miten tätä voi edistää?

Kysyntä Suomen kokemuksia (yhtenä esimerkkinä kunnallinen kirjastolaitos) kohtaan on kasvanut, mutta Suomen linjaukset tietoyhteiskuntakysymyksissä ovat lähinnä sisäpoliittisia ja perustuvat oletukseen ’globaalista tietoyhteiskunnasta’. UM:n mukaan tietoyhteiskuntakehitys kehityspolitiikassa on kuitenkin kysymys, jossa tekninen, taloudellinen, yhteiskunnallis-sosiaalinen ja kulttuuri-intellektuaalinen näkökulma sulautuvat yhteen. Suomi on eri yhteyksissä (mm. EU:n kautta) edistänyt tietoyhteiskunnan sosiaalisten ulottuvuutta, teknologian näkemistä välinearvona, tiedon ja sisältöjen merkitystä, palvelujen ulottamista kaikille sekä valtion, liike-elämän ja järjestöjen yhteistoimintaa. EU:lle tärkeitä ovat myös oikeudellinen toimintaympäristö, kilpailuyönteisyys, investointien mahdollisuus, innovointi ja sananvapaus. Tähtäimessä on köyhyyden vähentäminen, mutta tietoyhteiskuntapolitiikkaa on kritisoitu tekniikkaan keskittymisestä ja kansalaisyhteiskunnan roolin väheksymisestä. Nyt tietoyhteiskuntakysymykset on valtavirtaistettava kaikkeen kehityspolitiikkaan. Käytännössä kehitysyhteistyön on perusteltua tukea avoimiin standardeihin sekä vapaan ja avoimen lähdekoodin ohjelmistoja. Suomen toiminnan läpinäkyvyyttä voi parantaa mm. julkisin internet-keskustelufoorumein. (0-1 pistettä)

Mitkä ovat edistymisen keskeiset ongelmat aineiston mukaan? Ongelmallisia ovat tekijänoikeudet, immateriaalioikeudet ja tiedon omistaminen ja omistamattomuus. käsittelemättä. Kehitysmailla tiedon saatavuus on keskeinen kysymys, mutta uuden teknologian, uuden tiedon ja eriarvoisuuden tasoittamisen tiellä on mm. kiristynyt kansainvälinen immateriaalioikeus. Kehitysmaat ovatkin ajaneet uudenlaisia järjestelyjä tekijänoikeus- ja kauppalainsäädännössä etenkin julkishyödykkeinä pidettävillä aloilla. Tarvitaan tukea kehitysmaiden integroitumiseen hallitusti kansainvälisiin tietoverkkoihin. (0-1 pistettä)

Kolme esimerkkiä siitä, miten oikeus tietoon, uusi teknologia ja tiedonsaannin turvaaminen vaikuttavat kehitysmaiden yhteiskuntaan, tuovat kukin 0-1 pistettä. Keskustelu Suomen ajatuksista tietoyhteiskuntapolitiikan kehitysvaikutuksista tuo 0-1 pistettä. Keskustelu tietoyhteiskuntapolitiikan edistymisen ongelmista tuo 0-1 pistettä.

7. Humanitäärinen apu ja jälleenrakennus: vertaa Suomen kehityspolitiikan tila II:n linjauksia Poverty and Development -kirjan näkemyksiin. (8 p.)

Vertailun lähtökohtana on, että Poverty -kirjassa on käyty läpi suuri joukko humanitäärisen apuun liittyviä ongelmia. Mitä aineisto kertoo näistä ongelmista? Mitä uutta tai erilaista aineisto pitää sisällään? Mikä eroja voi selittää?

Tässä on lueteltu suuri joukko tekijöitä, jotka liittyvät sekä aineiston että kirjan kannalta kysymyksiin humanitäärisestä avusta ja jälleenrakennuksesta. Termit ja ajatuskulut voivat näissä erota, sama käsite voi viitata eri asiaan jne., mutta tässä on lähinnä aineiston pohjalta lueteltu 16 (toisiaan monesti leikkaavaa) asiakokonaisuutta, jotka mahdollistavat aineiston ja teoksen välisen vertailun tai sisältävät oleellisia kokonaisuuksia, jotka jommastakummasta jostain (selitettävissä olevasta) syystä puuttuvat. Kukin kohta tuo käsittelytavasta riippuen 0-0,5 pistettä.

- kriisien luonne on muuttunut 1990-luvun alusta eli nyt humanitäärinen apu on yhä enemmän kytköksissä sotilaalliseen ja siviilikriisinhallintaan, pelastustoimeen, jälleenrakennukseen sekä pitkäaikaiseen kehitystyöhön – teoksessa kattava historiallinen katsaus (lausunto lähinnä tätä päivää) - hätäavun huippukausi (1990-luvun alkupuolella) toi esille ongelmia, jotka liittyivät järjestöjen yhteistyöhön, avun kestämyyteen, riittämättömyyteen ja siihen, että se itse asiassa ruokki paikallisia konflikteja)
- erityisesti luonnonkatastrofien ja niiden uhrien määrä on kasvanut: tämä on yhteydessä ilmastonmuutokseen, kaupungistumiseen ja väestömäärän kasvuun – miten paljon kyse on laajemmasta kehitysongelmasta kuin pelkästä tilapäiseksi luonnehditusta, hätäavulla ratkaistavasta konfliktista
- konflikteissa siviiliväestöstä on tullut sotatoimien kohde; lapsisotilaita käytetään ja miinat tappavat - hätä, väkivalta, konfliktien luonteen muutos
- väkivaltaa on kohdistettu myös humanitaarisiin avustustyöntekijöihin, varsinkin kun avustusjärjestöjen rooli on epäselvä – ruokaa ja tarvikkeita on ryöstetty ja myyty markkinoilla, leireissä läsnä monet konfliktien osapuolet)
- kaikkiin avuntarpeisiin ei ole pystytty vastaamaan: syynä on eri toimintamuotojen välisen yhteistoiminnan, jatkumon, ongelmallisuus – koheesiota estävä tarve nopeisiin tuloksiin (median ja rahoittajien paineessa) – miten varmistetaan humanitaarisen avun ja kehitysyhteistyön välinen jatkumon varmistaminen? Miten konfliktista edetään jälleenrakennusvaiheeseen? Humanitaaristen ja kehitysapujärjestöjen toimivalta- ja resurssikysymykset? Miten niihin vaikuttavat kriisinhallinnan laajenevat toimintamuodot?
- Suomi ja pitkä tähtäin – kohti kehitysyhteistyötä – aikaisemmin hankkeet eivät kestäviä (ohittaessaan valtioiden roolin ja paikallisten tarpeet – hätäaputoimenpiteet johtivat apuriippuvuuteen ja institutionalisoivat konflikteja)
- Suomi ja periaatteet: tarpeisiin perustuva paikallisesti tehty tarveharkinta, oikea-aikainen, tehokas, paikallisen asiantuntemuksen hyödyntävä, ennakoiva avunanto

- kehitysajattelu sisältää monia osallistumista, tarpeita, paikallista, yhteisöllistä jne. huomioonottavia näkökulmia
- kysymys hätäavun riippumattomuudesta (suhteessa esim. sotilasinterventioihin tai kriisinhallintaan), voiko apua antaa ehdollisena - kenellä on valta interventioon, kenen intressejä interventiot (USA, YK, EU:n kriisinhallinta jne.) ajavat? Voiko apu olla sen estämistä, että esim. epätoivottu pakolaisuus ei lisääny? Onko olemassa aseistettua humanitaarista toimintaa?
 - median rooli ('mediassa vähemmän näkyvät katastrofit ja kriisit' vs. erilaiset mediaspektaakkelit, joissa hätäavun toimittamisesta ja sen näkyvyydestä on kilpailtu ja toisten hädällä ratsastettu/rahastettu)
 - kysymys resursseista, rahasta ja laadusta, joustavista rahoitusjärjestelyistä, rahastoista – miten rahoitus järjestettävissä valtion roolin vähetessä? Onko hätäavun määrä kasvanut vai vähentynyt – ja millä aikavälillä? Miten kehitysavun kokonaistavoite vaikuttaa humanitäärisen avun osuuteen?
 - keskittyminen hätää kärsiviin köyhiin kehitysmaihin, mistä rahoitetaan apu kehittyneiden maiden kriiseihin ja kansainväliseen pelastustyöhön?
 - mikä on loppujen lopuksi avun järkevä kohde: onko se ruoka, terveys, pakolaisuus, kestävä kehitys vai mikä?
 - krooninen nälkä ja nälänhätien opetukset hätäavun kannalta
 - kansalaisjärjestöjen merkitys – esim. YK:lla pyrkimys neuvotella eri osapuolten kanssa ja pyrkiä yhteistyöhön kansalaisjärjestöjen kanssa – mitkä ja minkälaiset kansalaisjärjestöt – sopimus -NGOt? - ovat oikeutettuja ('trusteeship') toimijoita?
 - onko optimismi haihtunut (osa maapalloa on jatkuvasti väkivallan kierteessä ja tämän vääjäämättömyyden seurauksena ovat paineet avun määrään vähentyneet, vaikka hätäavusta saadut kokemukset ja opetukset ovat merkinneet laadun ja kapasiteetin nousua).
 - miten taata kaikille koulutus ja ymmärrys toimintakokonaisuuden ymmärtämiseksi? Hankkeiden evaluointi ja ulkopuolinen – riippumaton - näkökulma toimintaan on pidettävä mielessä.

Luetellut 16 kohtaa tuovat kukin 0-0,5 pistettä (yhteensä 0-8 pistettä). Lisäksi vastauksessa on erityistä huomiota kiinnitetty tyliin ja esitystapaan, koska kyseessä on kahden eri tavoin samaa käsittelevän materiaalin vertailu. Kokonaispistemäärä ei kuitenkaan voi ylittää 8 pistettä.